

ALUMINIJ

Glasilo delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

UREDNIŠKI ODBOR

Franc Meško — predsednik,
Stane Tonejč, dipl. inž. — odgovorni urednik, Filip Dolinar, Stojan Kerbler, dipl. inž., Rozika Klančnik, Franc Klemenčič, Anton Kokol, Anton Kozoderc, Franc Lah, Ivo Tušek, Franc Vrlič.

Tisk ČP Mariborski tisk
Maribor
Rokopisov in slik ne vračamo

ŠT. 6

JUNIJ 1968

LETNIK VI.

Gospodarska gibanja v občini Ptuj POMEMBNA PRAZNIKA

Skupščina občine Ptuj je na zadnji skupni seji razpravljala o analizi gospodarskih gibanj v letu 1967 ter o pogojih in možnostih razvoja v letu 1968 in med drugim ugotovila, da so leta 1967 bila gospodarska gibanja močno pod vplivom reformnih ukrepov, ki so zelo zaostri pogoje gospodarjenja in poslovanja. Zaradi tega je bila gospodarska rast počasnejša kot prejšnja leta, dosežena pa je bila pomembna stopnja stabilizacije. Vzpostavljena so bila skladnejša razmerja med ponudbo blaga in povpraševanjem. Položaj na tržišču je zahteval večjo vsestransko angažiranost gospodarskih organizacij in pospešil odločitve samoupravnih organov za izboljšanje delovnih postopkov, organizacije dela in komercialnih služb.

Gospodarske organizacije so se znašle pred vrsto težav in problemov. Močno so občutile usihanje bančnih virov za kratkoročno kreditiranje. Vrednost neporavnanih računov se je močno povečala, terjatve so za 67%, obveznosti pa celo za 79% večje kot konec leta 1966. Neusklaženost nekaterih ukrepov gospodarske reforme, zlasti predpisov s področja deviznega in zunanjetrgovinskega sistema, je omogočila nekontroliran uvoz nekaterih surovin in blaga široke potrošnje na škodo domačih proizvajalcev. Gospodarske organizacije, ki so si prizadevale boljše gospodariti, niso vedno uživale dovolj odločne podpore skupnosti, saj so nekateri predpisi pomenili predvsem reševanje slabo stoječih podjetij.

Ustvarjanje dohodka je bilo v takih okoliščinah težko. Družbeni bruto proizvod gospodarstva je znašal 975 milijonov dinarjev, kar je le za 1% več kot v letu 1966. Dohodek za razdelitev je za 11% manjši kot prejšnje leto, ker so se nesorazmerno povečali skupni poslovni stroški. Ekonomičnost poslovanja se je poslabšala. Gospodarstvo je bilo močnejše obremenjeno z družbenimi prispevki in pogodbenimi obveznostmi, na katere je odpadlo za 6% več narodnega dohodka kot leta 1966. Zaradi tega se je delež gospodarstva v dohodku zmanjšal od 60 na 54%. Pri absolutnem zmanjšanju dohodka, ki ga podjetja delijo na osebne dohodke in sklade, se je znatno poslabšalo delitveno razmerje na škodo skladov. Osiromašenje sredstev za razširjeno reprodukcijo v času, ko so večja vlaganja v osnovna sredstva in modernizacijo tehnoloških postopkov nujnost, bo imelo slabe posledice za nadaljnji razvoj.

Poprečni osebni dohodki v občini so se dvignili za 5% in znašajo 812 din. Porast nominalnih osebnih dohodkov je pogojen z naraščanjem življenjskih stroškov, izraža pa tudi težnjo po izravnavi vrednosti enakih delovnih mest v sorodnih podjetjih. Poprečni osebni dohodki v ptujski občini pa še kljub temu zaostajajo za 11% za poprečjem v Sloveniji.

Eden izmed ukrepov za racionalnejše gospodarjenje, ki so ga sprejele gospodarske organizacije, je omejevanje in zmanjšanje

števíla zaposlenih. Lani je bilo za 1% manj zaposlenih kot leta 1966. Ker proces zmanjševanja delovne sile nastopa prav v letih, ko išče zaposlitev številčno močna povojna generacija, se je dvignilo število nezaposlenih in dosega že 8% zaposlenih. Omejevanju števila delavcev pa ni sledila, kot bi upravičeno pričakovali, bolj smotrna izraba delovnega časa. V možnem števílu delovnih ur so učinkovite ure lani zastopane z enakim odstotkom kot pred letom. Produktivnost se torej v skupnem gospodarstvu ni povečala.

Bruto investicijska vlaganja v gospodarstvu so znašala skupno 49.334.000 dinarjev. V strukturi vlaganj se izraža težnja po izboljšanju proizvodnih zmogljivosti, katerih iztrošenost je poprečno 50%. Pogosto pa so te priprave tudi ekonomsko zastarele. Obsto in gospodarski napredek v poostrenih pogojih gospodarjenja terjata intenzivno modernizacijo proizvodnje tudi v prihodnje. To pa je zahteva, ki je podjetja spričo manjše akumulativnosti in lastnih virov sredstev ne bodo mogla uresničiti v potrebnem obsegu, neugodni kreditni pogoji pa skoraj onemogočajo nove zadolžitve.

Ukrepi gospodarske reforme, ki so imeli za cilj tudi usklajevanje vseh oblik potrošnje z materialnimi možnostmi, so se šele pričeli uveljavljati. Izdatki v socialnem zavarovanju so še vedno presegali razpoložljiva sredstva, normalizacijo proračunskega poslovanja pa sta oteževali neobjektivna delitev republiških dopolnilnih sredstev in visoka obveznost iz prejšnjih let.

Temeljna naloga ekonomske politike in gospodarskega razvoja v letu 1968 je: pospešiti gospodarsko rast in okrepiti stabilnost gospodarstva. Potrebno bo povečati proizvodnjo ob sočasnem povečanju produktivnosti in ekonomičnosti, pospešiti izvoz, izboljšati gospodarjenje z razpoložljivimi sredstvi in delovnim časom na vseh področjih ter utrjevati in razvijati dosežene oblike samoupravljanja. Za uresničenje teh ciljev si bodo morali prizadevati vsi delovni kolektivi in vsi družbeni dejavniki v občini. Samo usklajeno delovanje bo imelo po-

memben vpliv na gospodarski in družbeni razvoj.

Gospodarske organizacije so v svojih načrtih za leto 1968 predvidele večjo proizvodnjo blaga ter storitev in večji blagovni promet v poprečju za 10%. Največji porast je predviden v industrijski proizvodnji, ki je v zadnjih dveh letih stala (Nadaljevanje na 2. strani)

Naši delovni ljudje zopet pričakujejo z velikimi delovnimi uspehi dva pomembna praznika naše socialistične revolucije. Medtem ko bomo 4. julija praznovali že 27-letnico dneva, ko je politični biro CK KPJ sprejel sklep o pričetku oborožene vstaje ljudstva Jugoslavije proti fašističnim zavojevalcem in domačim izdajalcem, bomo Slovenci v tem mesecu 22. julija praznovali še posebej svoj praznik, ko smo se prav tako pred 27 leti pridružili ostalim rodoljubom in se tako med prvimi odzvali pozivu naše partije na čelu s tovarišem Titom.

Takoj po napadu fašistične Nemčije na našo zemljo

je Centralni komite ustanovil vojni komite s tovarišem Titom na čelu, kateremu je bila zaupana naloga, da sam osebno vodi vse priprave na oborožen spopad, ki je bil neizbežen. Mnogi so takrat majali z glavami in napovedovali neslaven konec takega načina borbe s tako številčno premočnim sovražnikom, vendar pa so pri vsem tem pozabili na to, da je v srcih starih komunistov bilo še nekaj, kar je močnejše od vsakega še tako sodobnega orožja, to je nezlomljiv duh in volja po svobodi in enakopravnosti naših narodov.

Popoln konkreten primer imamo danes tudi na drugi strani zemeljske celine, ko vsak dan slišimo o nezlomljivem duhu vietnamskih borcev, čeprav gredo proti njim z nastrašnejšimi orožji, kar jih pozna sodobni svet.

Med nami še danes živijo borci, ki so pred 27 leti vzele v roke puško in odšli v gozdove, da bi našim poznejšim rodovom priborili tisto, kar si je naše ljudstvo želelo že mnogo, mnogo let in se za to svobodo tudi borilo, vendar jim to ni nikoli povsem uspelo. Naša borba za svobodo pa je še toliko dragocenejša in pomembnejša, ker je plamen vstaje zajel prav vse, ne glede na nacionalnost in veroizpoved, in se je zato tudi lahko vzporedno z borbo za osvoboditev pripravljalo področje za razvoj bratstva in enotnosti med vsemi našimi narodi.

Koliko je naše ljudstvo doprineslo k skupni zmagi nad fašizmom, prav dobro vemo vsi, saj ni potrebno naštevati dejstev, ko je vsem nam znano, koliko mater je ostalo brez svojih sinov, koliko žena brez svojih mož in sester brez bratov, in prav zato je naša sveta dolžnost, da čuvamo vse svetle tradicije te minule borbe za našo svobodo, na kar pa žal mnogi danes že kaj prehitro pozabljajo, ker želijo ob vsem, kar so uspeli, kaj hitro pozabiti na tiste težke in mučne čase.

Spomenik padlim žrtvam fašizma pri Subotici

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

gnirala. Povečanje se opira na modernizacijo proizvodnje, na spremembe proizvodnih programov glede na tržne razmere in večjo produktivnost ter ekonomičnost. Pri 10% povečanju celotnega dohodka in družbenega proizvoda se bodo predvidoma povečali neto osebni dohodki za 4 do 5%, poprečni mesečni osebni dohodek pa bo znašal 825 dinarjev. Realni osebni dohodki bodo spriči zvišanja nekaterih življenjskih stroškov porasli le za 1 do 2%.

Upoštevajoč lastna prosta sredstva in možnosti najetja investicijskih kreditov se računa, da bo za investicije za osnovna sredstva na razpolago 52,7 milijona din, to je za 7% več kot je bila investicijska potrošnja v letu 1967. Investicije v gospodarstvu bodo znašale 39,6 milijona din, to je 75% skupnih investicij. Investicijska vlaganja v industriji in kmetijstvu bodo v glavnem ostala na ravni

lanskega leta, ker še niso zagotovljeni pomembnejši krediti iz republiških in zveznih virov.

Gospodarske organizacije upravičeno pričakujejo, da bo sta nadaljnje dograjevanje gospodarskega sistema in ukrepi za oživitvev gospodarske aktivnosti podprla preurejevanje podjetij v smeri modernizacije proizvodnje. Premalo pa je upoštevana možnost, da se poveča učinkovitost poslovanja z različnimi integracijskimi oblikami ter delitvijo dela med podjetji. Veliko oviro predstavlja drobno-lastniška miselnost v nekaterih podjetjih, ki ne vidijo ekonomskih prednosti v delitvi dela, specializaciji, smotrni koncentraciji sredstev in služb skupnih razvojnih programov. Zaradi tega ni zadostne iniciative v tej smeri iz delovnih organizacij, prepričevanja zunanjih dejavnikov pa so brezuspešna. Takšna naziranja bo treba čimprej opustiti, če naj sledimo sodobnim gospodarskim gibanjem v svetu.

Sj.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naša naloga je, da bi predvsem na našo mlajšo generacijo prenašali te spomine, na katere ne smejo nikoli pozabiti, saj morajo tudi oni vedeti, da kri naših najboljših sinov in hčera ni tekla zastoj in da je svoboda, ki jo danes uživajo, bila namenjena predvsem njim in njihovim bodočim pokolenjem.

Živimo v času, ko del naše mladine želi po zgledu svojih starejših sotovarišev pozabiti na našo slavno prehojeno pot v štirih letih krvavih borb in ne želi ničesar slišati o tem, kar se je dogajalo pred 27 leti. Na skupno zadovoljstvo je ta del tako majhen, da ne vpliva na dobre mladince, vendar pa nam prav to nalaga danes bolj kot kdaj koli prej še dodatno nalogo, da vrnemo mlade ljudi na pot, ki jih vodi v boljšo bodočnost.

Tukaj pa moramo misliti tudi na naše mlade proizvajalce v delovnih kolektivih, katerim dajemo vse premalo možnosti za njihovo afirmacijo, zato naj bo tudi to ena izmed naših nalog. Delavsko samoupravljanje bo nedvomno najboljša šola za mlade ljudi, saj se prav na tem področju lahko najbolj uveljavljajo za vse, kar bo v bodočnosti koristilo največ prav njim.

S tem se bomo sočasno tudi najbolj dostojno oddolžili vsem našim bivšim borcem za vse to, kar so dali v štirih letih od sebe, da bi priborili dragoceno svobodo bodočim generacijam. Oba praznika, ki jih bomo v teh dneh praznovali, bi naj bila resnično praznika vseh nas, ki jih bomo najboljše proslavili, če jih bomo dočakali z novimi delovnimi zmagami na vseh področjih delovanja.

Ko se torej po 27 letih spominjamo obeh naših tako pomembnih praznikov, se moramo vsekakor spomniti na vsa ta leta nazaj,

kako smo gradili vse to, kar imamo danes, in kako smo skupno s to graditvijo izgrajevali tudi sebe. Spomniti se moramo na vse težave, ki smo jih morali prestajati, da bi uspeli v naših hotenjih in željah in seveda slednje prenašati na naše bodoče rodove. Nikoli ne sme biti pozabljen tisto, kar se je kalilo pred 27 leti, saj nam nikoli nihče ne bi mogel opravičiti, če bi pozabili na naše najboljše sinove in hčere, ki so dali za to, kar danes uživamo, svoje najdragocenejše — svoje življenje.

In če njim takrat ni bilo žal za ta življenje, ker so vedeli, da jih žrtvujejo za nas, potem naj ne bo žal tudi nam, da se v celoti posvetimo naši socialistični izgradnji, v kateri bi morali biti osnovni nosilci mi in naša mlada generacija. Nekateri pojavi nam žal kažejo, da mnogo prehitro pozabljajo na preteklost, vendar bi tudi ti morali vedeti, da je 27 let mnogo premalo, da bi lahko pozabili tisto, česar ne bi smeli nikoli pozabiti.

Naša enotnost in bratstvo bi morala biti neomajen porok, da se nikoli več ne sme zgoditi tisto, kar se je zgodilo pred 27 leti. Vsem našim preživelim borcem želimo ob njihovem prazniku dobro počutje in da ne bi nikoli več morali prestatiti to, kar so. Njihova požrtvovalnost in tovarištvo naj bosta tudi nam svetel vzgled pri našem vsakdanjem delu. Čeprav v naših prizadevanjih za uresničitev ciljev gospodarske reforme doživljamo tudi težje probleme, ne smemo kolebatiti, ampak se moramo truditi z vsemi naporji za to, da bomo s skupnimi močmi te težave prebrodili, pri tem pa nam naj bo vedno pred očmi hrabrost in vztrajnost naših borcev, katerim se ob njihovem prazniku vsi pridružujemo z enotno željo, da njihove žrtve ne bi bile nikoli zaman! M. F.

Z zasedanja delav

Druga redna seja delavskega sveta, ki je bila obenem prva delovna seja delavskega sveta v novem sestavu, je bila dne 23. maja 1968

Razprava o pravilniku o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš

Komisija za skupno potrošnje in družbeni standard je pripravila osnutek pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš, ki ga je pregledal upravni odbor in nekoliko spremenil. Tak pravilnik je bil poslan vsem članom delavskega sveta. Člani delavskega sveta so v glavnem soglašali z osnutkom pravilnika, zato so sklenili, da ga je treba izobesiti. Delavski svet bo pravilnik sprejel potem, ko bo pretekel 15-dnevni rok in ko bodo o njem razpravljali sveti proizvajalcev delovnih enot.

Spremembe pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov

Delavski svet je podal soglasje k spremembi organizacijske sheme in pravilnika o delitvi osebnih dohodkov DE promet, ki je ta, da se na delovnem mestu št. 26 — voznik traktorja — zviša zasedba od 16 na 20.

Delavski svet je sočasno sklenil, da se spremeni tudi organizacijska shema in pravilnik o delitvi osebnih dohodkov DE aluminij tako, da se zasedba na delovnem mestu št. 17 — črpalci aluminija — zmanjša od 24 na 20.

Delavski svet je nadalje sklenil, da se ocenitev delovnega mesta št. 20 — vodja cestnega

prometa v DE promet — spremeni, in sicer po tabeli II—A od 14 na 16 točk in da nova skupna ocenitev tega delovnega mesta znaša sedaj 846 točk.

Delavski svet je dal soglasje k spremembam pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov DE glinice, aluminija, prometa in osrednjih služb, ki se nanašajo na obračunavanje dnevnice.

55. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov zgoraj navedenih delovnih enot se spremeni in se glasi:

Dnevnice znašajo:

— za direktorja, vodjo DE, vodjo razvoja, vodjo SVD, vodjo službe kapitalne izgradnje in člane VOS neto 60 din;

— za vodje organizacijskih enot in delavce, razporejene na delovna mesta, kjer se zahteva višja ali visoka strokovna izobrazba, neto 58 din;

— za delavce, razporejene na delovna mesta, za katera se zahteva strokovna izobrazba visoko kvalificiranega delavca oziroma srednja strokovna izobrazba, neto 57 din;

— za delavce, razporejene na delovna mesta kvalificiranega delavca oziroma za delavce, razporejene na delovna mesta, kjer se zahteva nižja strokovna izobrazba, neto 55 din;

— za delavce, razporejene na druga delovna mesta, neto 54 din;

— predsednik delavskega sveta in upravnega odbora imata dnevnice, in sicer v primeru, ko sta na službenem potovanju v funkciji predstavnikov organov upravljanja, neto 60 din. Dnevnice v isti višini imajo tudi čla-

ni organov upravljanja, če potujejo v funkciji organov upravljanja;

— v primeru, če mora delavec na službenem potovanju prenočiti, kolikor ne koristi spalnika v breme podjetja, se mu prizna nočnina neto 16 din. Kolikor delavec ob obračunu predloži za prenočevanje hotelski račun, se mu prizna namesto nočnine hotelski račun;

— terenski dodatek znaša na dan neto 12 din. Terenski dodatek se izplača pod pogojem, da je delavski svet podjetja s sklepom ustanovil organizacijsko enoto ali delovno mesto s stalnim sedežem izven podjetja. Terenski dodatek se v takem primeru izplačuje po preteku enega meseca, potem ko je delavec zasedel tako delovno mesto in pod pogojem, da bi sicer bil upravičen do dnevnice.

Sprejem in potrditev prenosnih cen v letu 1968

Delavski svet je sprejel in potrdil prenosne cene za leto 1968. To so tako imenovane planske cene, po katerih se obračunavajo prenosne vrednosti med obrati.

Določitev višine posameznih vrst stroškov

Določene so bile višine posameznih vrst stroškov, ki nastanejo v poslovnem letu v poslovanju podjetja v naslednjih zneskih: investicijsko vzdrževanje okrog 17.758.000 din, reklama 75.000 din, reprezentanca 50.000 din in stroški prevoza z osebnimi avtomobili 263.663 din.

Počitniška praksa

Tudi za leto 1968 je delavski svet odobril počitniško prakso 30 študentom v našem podjetju. Določene so bile tudi nagrade za praktikante, ki znašajo: za III. in IV. letnik srednje in visoke šole 400 din, za I. in II. letnik srednje, višje in visoke šole 350 din, za dijake administrativne šole pa 300 din. Vsi praktikanti imajo v času prakse pravico dobiti brezplačno bloke za malico v našem podjetju.

Odobritev nabave osnovnih sredstev

Za odpravo pomanjkljivosti na elektroinstalacijah v objektu kino dvorane Kidričevo je delavski svet odobril 5900 N din v breme sklada skupne porabe.

Delavski svet je odobril odprodajo osebnega avtomobila citroën ID 19, reg. št. MB 200-20, sočasno pa nabavo novega osebnega avtomobila citroën DS 21-palace v vrednosti 73.018 N din. Delavski svet je tudi sklenil, da je treba pregledati stanje avtomobilov, tako da se bo v prihodnje lahko odobrila odprodaja osebnega avtomobila v stanju, ko je zanj mogoče doseči še dobro ceno.

Na seji dne 21. julija 1966 je delavski svet odobril nabavo fotometra »beckman« s priključki za plamenofotometrične analize. Ker je prišlo do podražitve tega aparata, je delavski svet dodatno odobril za nabavo še 17.118 din.

Za izdelavo glavnega projekta odlagališča rdečega blata na Ptujski gori in za odškodnino in odkup zemljišč ter objektov je delavski svet odobril 1.979.278 din. Stroški izgradnje odlagališča rdečega blata na Ptujski

Nakladanje hlebčkov na kamion

skega sveta

gori bremenijo poslovni sklad — amortizacijo.

Razprava o prošnjah za ponovni sprejem

Delavski svet je dal soglasje k ponovnemu sprejemu za naslednje delavce: Jožeta Klanečnika, Zg. Hajdina 6 a, Janeza Sitarja, Kidričevo 14, Franca Mesariča, Ptuj, Zagrebška c. 12.

K 29 prošnjam za ponovni sprejem pa delavski svet ni dal soglasja.

Pritožbe za dodelitev stanovanja

Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je dodelila stanovanje Romani Krebs v Kidričevem št. 27. Zoper to dodelitev so se pritožili Ivan Pabdi, Franc Vrabl in Stanko Bratovšček. Delavski svet je sklep komisije razveljavil in s tem ugodil pritožbam. Delavski svet je sklenil, da naj komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard dodeli stanovanje v Kidričevem št. 27 tistemu pritožitelju, ki ima prednostno pravico do dodelitve po določilih pravilnika o dodeljevanju stanovanj.

V zvezi s tem je še delavski svet sklenil, da je treba dodeliti prvo primerno prosto stanovanje tovarniškemu odboru sindikata za njegove potrebe.

Dopolnitev pravilnika o požarnovarnostni zaščiti

Pravilnik o požarnovarnostni zaščiti je bilo potrebno dopolniti v 42. členu, in sicer: za od-

stavkom »Pralci plina sever« na 24. strani se dodata nova odstavka, ki se glasita:

»Pralci plinov — jug, dvorana B: 1 ročni gasilni aparat CO₂, 1 zaboj peska 0,5 m³, 1 lopata.

Pralci plinov — sever, dvorana B: 2 ročna gasilna aparata CO₂, 1 zaboj peska 0,5 m³ in 1 lopata.«

V odstavku »Upravno poslovanje« (stran 26) se na koncu doda: »Tehnična knjižnica in arhiv — 3 ročnih gasilnih aparatov CO₂, 5-kilogramskih.«

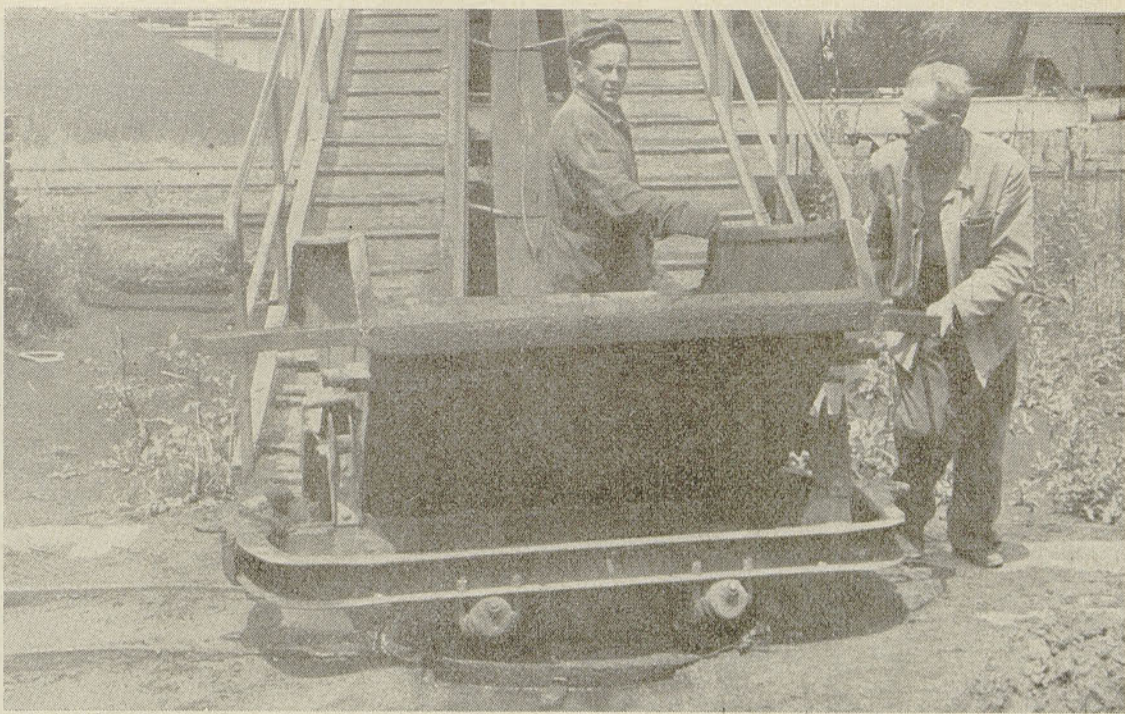
Poslovno združenje Industrijska zona Koper

Delavski svet je pooblastil direktorja podjetja, da lahko podpiše pogodbo o ustanovitvi novega podjetja namesto dosedanjega poslovnega združenja Industrijska zona Koper, če bo ugotovil, da so odnosi enakopravni in za podjetje ugodni.

Direktor je dolžan poročati organom upravljanja o ugotovitvah in zavzetem stališču.

Na tej seji je delavski svet še odobril plačilo računov za prazna stanovanja in vence, potrdil poročilo o službenem potovanju v inozemstvo, ki sta ga opravila Branko Mlinarič in Milan Longhino, in razpravljal o izplačilu dodatka za dopust Kajzersbergerju. Upravnemu odboru je naročil, da prouči možnost obračuna dodatka za dopust tistim članom delovne skupnosti, ki ne dobijo odločbe za koriščenje rednega letnega dopusta in po sedanjem pravilniku o izplačevanju iz sredstev porabe za letni dopust članom delovne skupnosti v gotovini niso upravičeni do tega dodatka.

K.-n.

Posluževanje vozička za odvažanje pepela v kotlarni

Potrebno in nepotrebno

TAKRAT, KO BO IZŠLO V »ALUMINIJU« TO PISANJE, BODO ORGANI UPRAVLJANJA VERJETNO ŽE RAZDELILI DOTACIJE, KI JIH JE TOVARNA NAMENILA ZA LETOŠNJE LETO RAZNIM DRUŠTVOM IN ORGANIZACIJAM. KER S SVOJIM PISANJEM NISEM IMEL NAMENA NIKOMUR SOLITI PAMETI, NITINISEM HOTEL NA NIKOGAR VPLIVATI, KAKO NAJ GLASUJE, KO BO TREBA ODLOČATI O TEJ ALI ONI DOTACIJI, TEGA ČLANKA NAMERNO NISEM NAPISAL ZA MAJSKO ŠTEVILKO »ALUMINIJA«, KO BI BIL PRAVZAPRAV NAJBOLJ AKTUALEN. KLJUB TEMU PA NE BO ODVEČ, ČE GA PREBEREJO TISTI, KI SO GLASOVALI O DOTACIJAH, IN TISTI, KI BODO ODLOČALI O DOTACIJAH PRIHODNJE LETO.

Kot vemo, so bili letos organi upravljanja postavljeni pred zelo težko nalogo: kar se najbolj

da pravično so morali razdeliti borih štirinajst milijonov starih dinarjev iz sklada skupne porabe prosilcem, ki so prosili za skoraj sedemkrat večji znesek.

Verjetno pa članom samoupravnih organov niti ne bi bilo tako težko glasovati po svoji vesti in pameti, če se ne bi vodila v kolektivno prava kampanja, kdo naj dobi dotacijo in kdo naj je ne dobi. Popolnoma razumljivo se mi zdi, da vsak poskuša speljati vodo na svoj mlin. Temu je pri srcu letalski klub, drugemu nogometni, medtem ko bi tretji najraje imel ustrezni del denarja, ki gre za dotacije, v svojem žepu (takih je najbrž največ?).

Vsak torej navija za svoje. To mi je všeč in tako je tudi prav, vsaj vemo, za kaj se ljudje navdušujejo in česa ne marajo. Nikakor pa ni prav, da gredo nekateri v svoji vnemi predaleč. Tako daleč, da niti ne izbirajo več sredstev, s katerimi bi priborili (beri: prijezikali) svojemu društvu denar. Kolikor pa to ne gre, poskušajo vsaj doseči, da bi ostali brez denarja tudi tisti, ki bi ga lahko dobili. Lahko bi naštel take primere iz lanskega leta, pa ni potrebno, saj se je letos dogajalo prav isto.

Prav tako kot lani tudi letos poskuša nekaj jezikežev z vsemi sredstvi doseči, da bi bilo ožračje pri delitvi dotacij čimbolj napeto.

Tega se seveda ti mojstri jezika ne zavedajo, da s svojim rovarskim početjem ustvarjajo v kolektivu slabe medsebojne odnose! Koristi prav gotovo ne napravijo nobene. Čeprav še tako zatrjujejo, da delajo za blagor kolektiva in družbe, se ponavadi izkaže (tako je bilo lani pa tudi letos), da se za njihovimi zvenci besedami skrivajo osebni interesi, maščevalnost, zloba in nevoščljivost (zakaj bi nekdo imel, če jaz nimam) in še marsikaj.

Prava sreča je, da imamo v kolektivu le nekaj takih negativnih oseb, toda prav žalostno je, kako taki agitatorji znajo pridobiti na svojo stran množico. Še najbolj žalostno pa je, da je nji-

hov najboljši zaveznik pri tem početju nevednost in lahkovernost ljudi. Kolikokrat imamo priložnost slišati, ko takle agitator po polnem čvekanju avtoritativno pribije: »Sicer pa, zakaj neki bi temu društvu dajali dotacijo? Saj tako ni potrebno in brez njega lahko lepo živimo!« In ko spravi iz sebe tako neumnost z izrazom na licih, kot da je pravkar odkril smodnik, o sveta preproščina, poslušalci celo pritrjujejo!

Spregovorimo torej o tem, kaj je za življenje človeka potrebno in kaj ni potrebno. Stoletja znana in potrjena resnica je, da človek lahko živi, če se hrani, pije, za silo oblači in stanuje, kaj mnogo več mu pa za življenje že ni več potrebno.

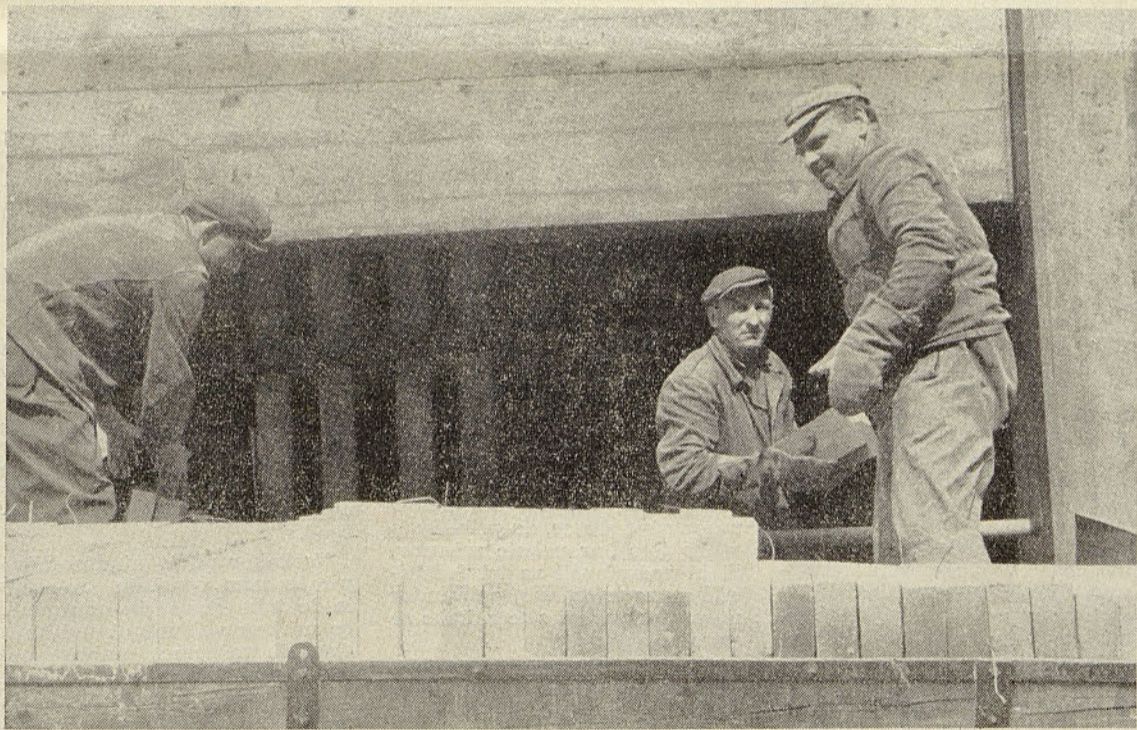
Pračlovek prav gotovo ni igral nogometa, ni gledal gledaliških predstav in tudi sindikalnih sestankov se ni udeleževal, pa je — za njegove pojme o življenju in o potrebnem ter nepotrebnem — prav srečno in zadovoljno živel do svoje smrti, kolikor mu seveda prej ni prekrižala njegove poti kaka zverina (agitatorjev tipa TGA na srečo takrat še niso poznali).

Ali pa si pogledjmo drugo skrajnost: ljudje se v deželah, kjer imajo višji standard od našega, ukvarjajo s tisoč stvarmi, ki se zde nam prav nepotrebne, medtem ko si oni brez teh »malenkosti« — ki jim jih je prinesla razvitejša tehnika, višja kulturna raven — življenja sploh predstavljati ne morejo.

No, se je že kdaj omajala teorija o tem, da nekaterih stvari pri nas ne potrebujemo? Sicer pa je še več načinov, s katerimi lahko dokažemo, da je prepričevanje ljudi v to, kako je kako društvo potrebno, drugo pa ne, čista demagogija in primitivnost!

Recimo, da se postavim v vlogo skrajneža, ki hoče dokazati, da nogomet bolj potrebujemo kot sindikat. (Da se razumemo: osebno sem za to, da imamo oba, sindikat in nogomet!) Kolikor bi torej hotel povečevati

(Nadaljevanje na 8. strani)

Razkladanje šamotne opeke

Umetni otok za 200.000-tonske tankerje

Dokaj izrazita preusmeritev na tekoča goriva, v zadnjem času pa še zapora Sueškega prekopa, sta bistveno pospešili uveljavitev orjaških tankerjev z nosilnostjo nekaj tisoč ton. Sedanja pristanišča večinoma ne bodo mogla sprejeti tako velikih ladij. Francija se je odločila, da bo poglobljena luka za preskrbo severne Francije s tekočim gorivom veliko pristanišče Le Havre ob Kanalskem prelivu. Luko bodo opremili tako, da bo lahko sprejemala tudi največje super-tankerje. Kot prvo stopnjo bodo zgradili umetni otok pred Le

Havrom, kjer bodo pristajali veliki tankerji z nosilnostjo do 200.000 ton. Gradnja tega otoka, ki bo končana do leta 1970, bo stala po sedanjih izračunih približno 650 milijard starih dinarjev.

Sodobna vozila imajo alternatorje

Pri vedno počasnejši vožnji v večjih mestih ne moremo biti več gotovi, da ne bomo izpraznili akumulatorja. Glavna prednost generatorja na izmenični električni tok (alternatorja) je, da daje že pri prostem teku motorja vso moč. Pravi razmah alternatorjev je omogočila šele današnja elektronika, ki s po-

možjo polprevodnikov omogoča takojšnje spreminjanje izmeničnega toka alternatorja v enosmerni tok. Alternatorji imajo še druge prednosti. Alternator, ki ga proizvaja »Bosch«, je za 40 odstotkov lažji od dinam enake moči. Ne potrebuje v regulatorju stikala za povratni tok. Radijska zaščita je enostavnejša. Življenjska doba alternatorja je okrog 100.000 prevoženih kilometrov, saj tečejo ščetke po gladkih obrocih in se zato bistveno manj izrabijo. Zaradi vseh navedenih prednosti imajo napredna vozila že vgrajene alternatorje. Lahko pa se alternator vgradi tudi na vsako vozilo, ki ima običajni dinam.

Prekinjen razgovor

Nevarnost strele

Statistični podatki ugotavljajo, da strela pogosto udari v odprto okno ali vrata. Zakaj? V zaprtih prostorih je v zraku več prašnih delcev kot zunaj. Prah v sobah se sestoji iz delcev volne, las, premoga, drobcev obleke, glivic, bakterij ipd. Zunaj je manj prahu zaradi trave, asfaltne ceste itd. Če so pri tem še prašni delci v zaprtih prostorih mikronske zgradbe, pride do večje ionizacije v zgradbah kot pa zunaj, kar ima lahko pri odprtih vratih ali oknih za posledico udar strele na teh mestih. Glede na to si moramo zapomniti, da je potrebno vrata, okna in druge odprtine na hiši zapreti, kakor

hitro opazimo, da se bliža nevihtni oblak.

Nova energija iz Trbovelj

Čez dober mesec bo začela proizvodno obratovati nova termoelektrarna v Trbovljah. Elektrarno so začeli graditi 1. junija 1965. leta. Njena letna proizvodnja bo 700 milijonov kilovatnih ur električne energije pri moči elektrarne 125 MW. Letna poraba premoga oziroma premogovega prahu bo 650.000 ton; pri tem bodo dnevno morali odpeljati na odlagališče 1200 ton pepela. Elektrarna bo tako postala eden največjih porabnikov premoga v Sloveniji.

Nov nebotičnik v Chicagu

V Chicagu je zrasla ena najvišjih poslovnih zgradb na svetu — upravno poslopje centralne čikaške banke. S 60 nadstropji in 260 metri višine prekaša vse nebotičnike te ameriške prestolnice. Na 205 tisoč kvadratnih metrih etažne površine bo prostora za 20.000 uslužbencev. Ob nevihtah ni v zgornjih etažah nič kaj prijetno: statiki predvidevajo poldrugometrski odklon zaradi vetra. Vse ogrevalne in klimatske naprave te zgradbe bodo električne. Letna poraba električne energije bo sto milijonov kilovatnih ur, kar zadošča za potrebe mesta s 85.000 prebivalci.

Koliko obratnih nezgod oči še potrebujemo?

Na osnovi zveznih in republiških predpisov o varstvu pri delu izdaja naše podjetje interne akte o varnosti, med drugimi tudi navodila

Kljub temu pa večkrat zasledimo, da nekateri delavci ne upoštevajo ta varnostna navodila, smernice ipd. Tako je tudi z uporabo osebnih zaščitnih sredstev, katerih nekateri ne uporabljajo. Kolikor pa jih, jih samo ob prisotnosti nadrejenega. Drugi imajo zaščitna sredstva na sebi, kjer je uporaba obvezna, vendar tako, da ne služijo svojemu namenu, npr. očala na čelu!

Marsikdo se sprašuje, zakaj se razmere ne izboljšajo in ali tisti, ki so jim zaščitna sredstva namenjena, »nočejo vedeti«, da so njim namenjena, za varstvo njihovih udov, telesa, dihal, glave in čutil.

Prav tako ne vemo, kako ukrepajo neposredno nadrejeni, mojstri in predelavci v primeru, če nekdo od njihovih podrejenih pri delu, kjer so predpisana določena osebna zaščitna sredstva, le-teh ni uporabljal.

V našem podjetju smo že imeli več nezgod na očeh, ki so nastale zaradi luga. Vendar pa nas, kakor vidimo, še ni izučilo in sprašujemo se, koliko tovrstnih nezgod še potrebujemo?

Pri nastalih poškodbah oči ugotavljamo, da so večkrat posledica neupoštevanja zaščitnih mer. Samo zdravljenje poškodovanih oči pa je na splošno dolgotrajno in pogosto zapušča težke posledice kakor tudi slepoto.

Navedel bi primer obratne poškodbe, ki se je pripetila lani.

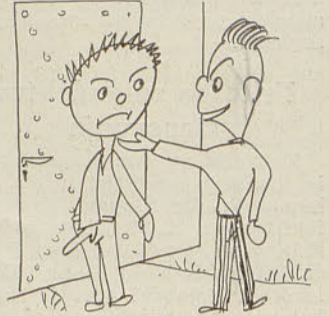
Ponesrečenec: JOŽE PAVKO, polkvalificiran ključavničar.

Datum nesreče: 30. oktober 1967 ob 8.15.

Vir nesreče: lug.

Vzrok nesreče: nepravilna uporaba zaščitnih očal.

Ponesrečenec je imel namena kontrolirati regulator mem-

— Tine, ne razumem, zakaj je ravno na nekaterih vhodnih vratih, kjer obstaja večja nevarnost poškodb, opozorilo: vstop brez osebnih zaščitnih sredstev prepovedan!

— Zato, ker samo nekatera vodstva obratov upoštevajo ustrezna določila!

branske črpalke. V ta namen je moral demontirati spojnico na cevnem priključku, skozi katero se pretaka lug. V trenutku, ko je spojnico odvil, je iz nje brizgnil lug in mu laže poškodoval oči. Ob času nesreče tovariš Pavko ni imel očal na očeh, ampak čez čelo.

Pri raziskavi nezgode so ugotovili, da curek luga ni bil tako močan, da bi mu očala (če bi jih imel na očeh) vrglo z glave.

-K

ČLOVEK, DELO IN VARNOST

II.

Tretji temelj proizvodnje — človek — je najtehtnejši.

Če rečemo »človek«, potem ne smemo imeti v mislih le neko glavo nad telesom s parom rok in nog. Človek se sestoji še iz plečnega živca, morja občutkov in džungle želja, hrepenenj in strasti.

Človek — bitje, ki se rodi golo in slepo, bitje, ki ostane golo, pa najsi se oblači v raševino, svilo ali dragoceno kožuhovino, bitje, ki umira prečesto smešno, bitje, ki ne prenese niti mraza niti vročine, ki pa vseeno živi v vseh klimatičnih predelih planeta, nad katerim je zagospodovalo, toda ga nikoli ni obvladalo.

Tak in tak človek, kljub vsej svoji superiornosti nad drugimi bitji, kljub svoji inteligenci in sposobnosti prilagajanja, potrebuje zaščito celo za svoje življenje pred živalmi, pred naravnimi pojavi, posebno pa pred drugim človekom.

To stanje nevarnosti, v katerem živi človek, je tako splošno, da celo v čisto humanih akcijah družbe preži na nekatere nevarnosti.

V eri družbenega upravljanja se kaj lahko razpase mišljenje, da ima večina vedno prav in da lahko napravi vse, kar le ona sodi, da je prav, ne glede na to, ali je to nehumano ali celo protizakonito.

To ne prihaja iz pomanjkanja zakonske zaščite. Po tej strani je pri nas človek kar dobro zavarovan. Zakoni in uredbe varstva pri delu so zavzemale konec 1966. leta skoraj 1200 strani

velikega formata drobnega tiska. Če k temu dodamo še zakone o delovnih odnosih, invalidske in zdravstvene uredbe, bo tega še več.

Človek — posameznik je pri nas z zakoni že toliko zavarovan, da moramo paziti, da ne bi presegli razumnih meja, ki jih je družba s svojo ekonomiko sposobna uresničiti, a da ne bremeni gospodarstva prek njegovih zmožnosti.

Problem ni več v zakonski zaščiti delavca; problem je v odnosih delovne organizacije, kolektiva do posameznika in narobe, posameznika do kolektiva.

To je slišati kot anahronizem, je pa zelo aktualno in je posledica anahronizmov.

Če hočemo analizirati te pojave, moramo ločiti dva odnosa, in sicer pravne odnose in pa odnose, ki izhajajo iz pomanjkanja socialistične morale.

Po pravnih odnosih, ki izhajajo iz naše zakonodaje, je delovna organizacija oškodovana glede posameznika, ker so njene obveznosti večje in ostrejšje, kot pa so obveznosti posameznika do svojega kolektiva.

Zahteve, ki jih zakonodaja postavlja pred posameznika, so majhne in čisto platonskega značaja.

Po 5. členu temeljnega zakona o varstvu pri delu je nosilec celotnega varstva v tovarni kolektiv, organizacija. Ta zakon ima 125 členov in le osem jih govori o obveznosti oseb na delu in še to istočasno s njihovimi pravicami.

Invalidski zakon je čisto na strani posameznika in odredbe o zdravstvenem varstvu tudi preferirajo posameznika v odnosu kolektiv — delavec.

Če pride zaradi neke nezgode do sodnega procesa, potem javni tožilec in sodniki postopajo po nekem anahronističnem mišljenju tako, kakor da bi bil ponesrečeni delavec žrtev svojih nadrejenih.

Pozablja se, da je ta delavec pri nas v Jugoslaviji samoupravljevalec, ki direktno ali indirektno določa osebni dohodek svojemu šefu in ga dostikrat celo sam izbira. Povrh vsega pa ima po 79. členu temeljnega zakona o varstvu pravico odkloniti vsako neposredno nevarno delo.

Pikantna je na primer zahteva inšpektorjev dela in sodnikov, da mora na vsakem količkaj kočljivem delovnem mestu viseti obratno navodilo. Če pride do nezgode in če tega navodila ni bilo, se to vedno šteje za obtežilno okolnost. Toda do danes se pri nas ni nihče pojavil, ki bi si upal reči, da v moderni industriji nepismeni človek ne more delati. Prav tako še nihče ni pojasnil, kako je treba ravnati, ko šef prinese obratno navodilo, ga da delavcu, da ga prebere in podpiše, pa le-ta izjavi, da tega ne zna.

Velika zakonska dobroto vodi do tega, da se v vseh delovnih organizacijah pojavljajo strokovnjaki za njihovo zlorabo. Včasih se zdi, kot da bi se taki ljudje smehljali, govoreč: »Le pazite na nas, da se nam kaj ne

zgodil! Mi že najdemo primerno možnost, da postanemo invalidi!«

Te okolnosti, ki so, ne bom rekel težke, pač pa neprijetne, so vzrok, da se pojavljajo zahteve za spremembo zakonov, posebno zakona o delovnih odnosih.

Mislím, da je ta misel v bistvu zgrešena. Kdorkoli bere uradni list, ve, da menjujemo zakone kot srajce, da prinašamo vsako leto kar pakete zakonov, ki bi zadostovali za tri federacije in ne le za eno, pa vendar nismo zadovoljni s tem, kako se stvari obračajo.

Zahtevki za večno menjavo zakonov so eden od znakov birokratske miselnosti.

Zakoni ne morejo zajeti vseh pojavov in okolnosti življenja; en del se vedno rešuje in vodi po notranjem mišljenju, po nekem odnosu človeka do sveta okrog njega, ki ga imenujemo morala.

Morala je rezultat etike in mišljenja družbe, kateri človek pripada. Razumljivo je, da tudi socialistična družba mora imeti svojo moralo — socialistično moralo.

Življenje se ne more vkalupiti v zakone in veliki kitajski filozof Lao-tse je pred stoletji že rekel: »Tam, kjer se prinaša mnogo zakonov in mnogo zapovedujo, tam se le malo uboga.«

Zakoni so le črke na papirju, človeka in njegova dejanja pa vodi njihova morala. Vsi odnosi med ljudmi so odvisni od njihove morale, socialistična družba pa zahteva tudi socialistično mo-

ralo. Ta morala je naši družbi bolj potrebna, kakor ne vem kako izumetničena zakonodaja.

Število nezgod je bilo leta 1966 v Sloveniji 8,4 % ali 46.509 primerov.

Toda če upoštevamo le humanistične ukrepe, ne vemo, do katere vrednosti lahko znižamo ta odstotek in ali je sploh dosegljiv idealni obrat brez nezgod.

Vsekakor pa to ni dosegljivo pri še tako popolnih sredstvih in še tako genialnih postopkih, če ne bomo formirali tudi tretjega in najpomembnejšega temelja proizvodnje — človeka.

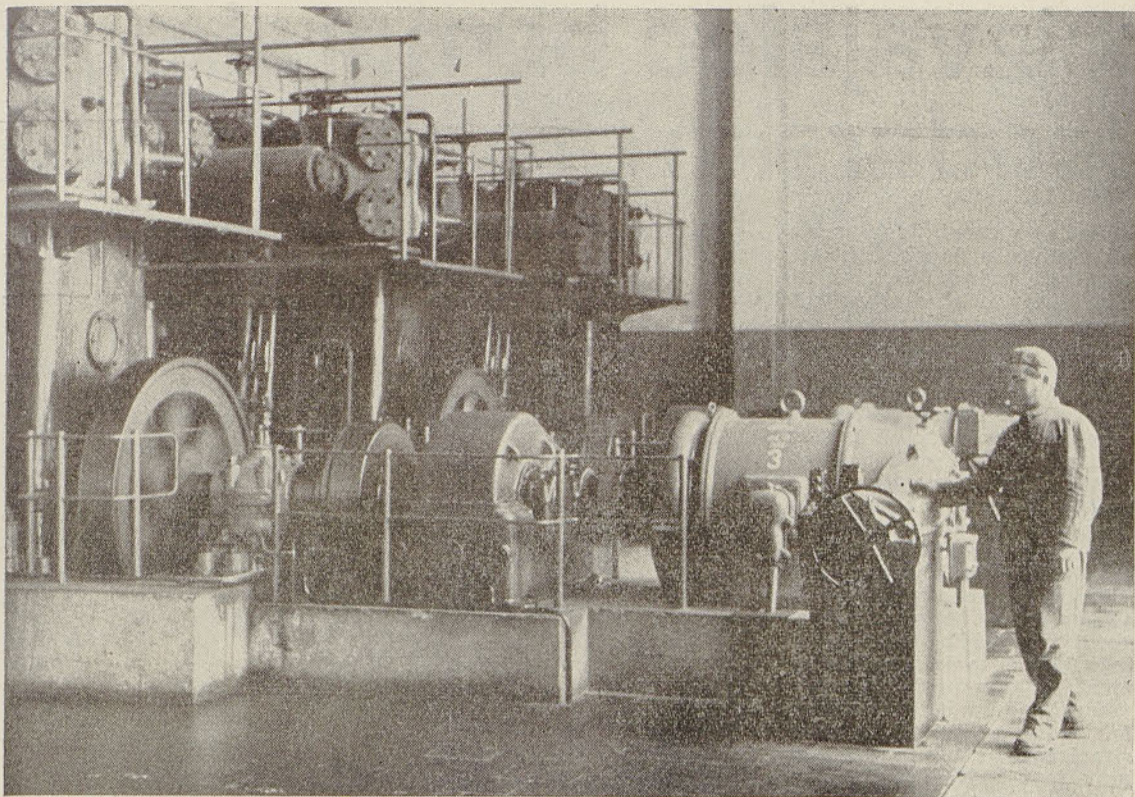
To ni niti nujno niti enostavno delo, predvsem pa ni dosegljivo z metodami, ki so bile doslej uporabljane, s slabo pripravljenimi sestanki, z dolgotrajnimi referati in s prisiljevanjem.

Pri tem delu se moramo posluževati modernih propagandnih metod na psihološki osnovi. Časopisi, brošure, prireditve itd. morajo biti tako opremljeni in organizirani, da so zanimivi, da delavec rad pride in da se pri tem poveže koristno z ugodnim. Seveda pa so za to potrebni strokovnjaki in denar.

Vzgoja socialističnega delovnega človeka je imperativ ure, ne dneva, sicer bo prepozno, ker smo na najboljši poti, da se naš človek razvije v abotnega, domišljavega malomeščana omejenih nazorov, to pa ni ideal socializma.

Ladislav Michel, dipl. inž.

Kompresorska postaja v dekompozercjih

Zdravstvene poškodbe zaradi hrupa na delovnem mestu

Stroji niso nevarni, če se možnosti nezgod z razumnimi tehničnimi varovalnimi merami reducirajo na minimum. Pri tem pa večkrat pozabljamo, da je v veliko primerih delavec izpostavljen hrupu strojev, ki vplivajo na njegovo zdravje. Oglušna obolenja zaradi šuma in ropota so velik problem medicine dela. Ta problem ni samo v tem, da je do danes ostal nerešen, temveč prizadeva odgovornim rastoče skrbi. Poleg poškodb sluha zaposlujejo medicinsko dela še druge zdravstvene poškodbe, ker lahko močan hrup izzove negativne motnje ali poškodbe na krvnem obtoku.

V kovinski predelovalni industriji pa tudi v kemijski je nevarnost poškodb sluha zaradi ropota, šuma in hrupa posebno velika. Na primer: brusilni in rezkalni stroji, čiščenje jeklenih odlitkov, preizkusne naprave za motorje, zakovičenje, kroglični mlinci, drobilci itd. Šumi z močjo 90 fonov in več lahko privedejo do oglušitve. Posebno nevarni so tisti hrupi, v katerih prevladujejo visoke frekvence. Visoko frekventni zvoki pri nizki zvočni intenzivnosti mnogo bolj škodljivo vplivajo na sluh kakor pa nizko frekventni zvoki. Medtem ko so včasih sodili, da dolgo trajajoč enakomeren hrup posebno pripomore k izgubi sluha, so sedaj prišli do spoznanja, da je impulzni hrup posebno škodljiv. V industriji dosega impulzni hrup intenzivnost od 120 do 150 fonov.

Do danes še ni dovolj raziskano, kako zvočni valovi poškodujejo uho. Vemo le, da zbolijo notranje uho, torej tisti del ušesa, kjer zvočne signale prevzamejo živčni končni organi in jih dovajajo k možganom. Končni živčni organi, ki sprejemajo zvok, se uničijo pri dolgem zdravju škodljivem hrupu, to je, degenerirajo se delno ali popolno. Iz tega rezultira večja ali manjša naglušnost oziroma pri hujših primerih popolna oglušelost.

Poškodbe na sluhu nastanejo zaradi izpostavljanja hrupu že po nekaj mesecih. V splošnem

pa je potrebno več let, da se pojavijo prvi znaki naglušnosti. Ta počasna, skoraj vedno neopazno nastopajoča obolenost, privede žal do tega, da primerne zaščitne mere večinoma prepozno uporabljamo. V začetku tožijo pacienti na motilno šumenje v ušesih, kasneje se pa pridruži naglušnost. Stopnja ogušelosti lahko ugotovi le zdravnik specialista s posebno napravo audiometrom; to je preiskava z meritvami za ugotovitev še preostale možnosti slisanja.

S pomočjo teh meritev je možno naglušnost, ki je nastala zaradi hrupa in se običajno pojavi na obeh ušesih, z veliko gotovostjo ločiti od drugih vzrokov, zaradi katerih je nastala okvara sluha. Vsekakor pa ne postanejo vsi ljudje, ki so bili izpostavljeni hrupu 90 fonov ali več, naglušni. Nedvomno ima na to vpliv določena individualna prilagojenost. Pri velikih serijskih pregledih so ugotovili, da so mladi ljudje veliko bolj odporni proti hrupu kakor starejši, in da žene, ki so izpostavljene enaki zvočni intenzivnosti kot moške, redkeje obole zaradi naglušnosti. To pa ne opravičuje sklepa, da se naj na delovnih mestih, kjer vlada hrup, zaposlijo le mladi ljudje in ženske.

Preventivni ukrepi

Medicina danes še ne pozna učinkovitega načina zdravljenja naglušnosti. Pri lažjih primerih lahko dosežemo določeno izboljšanje s slušnimi aparati, vendar pri težjih primerih odpove tudi to sredstvo. Če pomislimo, kako je naglušen človek oviran v kontaktu s svojo okolico, kako ne more več pravilno slediti razgovoru, kako se ne more zaposliti na mnogih delovnih mestih in tako doživlja socialno nazadovanje, potem bo brez dvoma razumljivo, da dobivajo ukrepi za preprečevanje hrupa vedno večji pomen.

Idealno bi bilo izvesti takšno tehnično zaščito strojev, ki naj bi bila že urejena pri konstruiranju samih strojev in naprav in ki bi izključila vse zdravju škodljive zvočne intenzivnosti.

Tak idealen primer pa je zaradi tehničnih in finančnih vzrokov pogosto neizvedljiv. Zaradi tega je potrebno v takih prostorih, kjer se razvija hrup, namestiti stenske in stropne obloge, ki »vpijajo zvok«, da tako čimbolj odpravimo zvočni refleks.

Najučinkovitejša zaščita je, če z uporabo posebnih zaščitnih

pripomočkov preprečimo zvočnim valovom dostop v uho. To lahko dosežemo z zamaški iz posebno preparirane mase, ki jo porinemo v slušni kanal. Večkrat uporabljajo zvočne zaščitne kape, npr. osebje, zaposleno na letališčih.

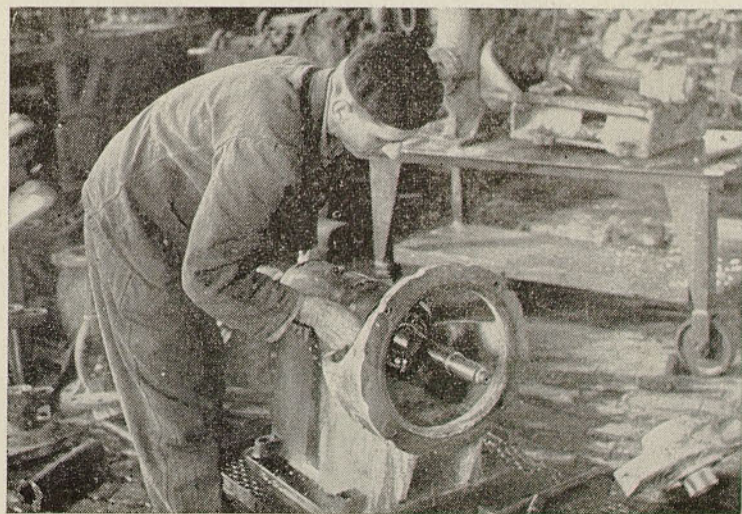
Žal je nošenje teh slušnih zaščitnih sredstev pri večini delavcev zelo neprijetno in ti mnogokrat njihovo uporabo kategorično odklanjajo. Kljub temu moramo vztrajati, da zaščitna sredstva proti hrupu redno in obvezno uporabljamo in s tem preprečimo nevarnost ogušitve. Vodstva obratov in pogonov imajo zelo pomembno nalogo stalno vzgojno in preprečevalno vplivati na delavce, da uporabljajo osebna zaščitna sredstva.

Poleg teg ukrepov za preprečevanje naglušnosti je potrebno delavce, preden jih namestimo na delovna mesta, kjer vlada hrup, poslati na audiometrično preiskavo, tako da izločimo vse tiste, ki že imajo napako na sluhu.

V pogonih s hrupom naj gre do delavci v rednih intervalih na preglede, da lahko pravočasno ugotovimo poškodbe na sluhu, in delavca, ki že ima poškodbo na sluhu, premestimo na drugo delovno mesto. Tak postopek je koristen, ker se naglušnost, ko osebo odstranimo iz prostora, kjer je hrup, ne povečuje.

Z menjavo delovnega mesta pri pravočasnem spoznanju male naglušnosti lahko preprečimo hude zdravstvene poškodbe — popolno ogušelost.

(Po Metal — Zeitschrift)

Maks Korpič pri popravilu črpalke

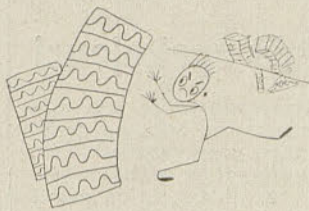
Preizkus znanja iz tvarine varstva pri delu

Po 67. členu temeljnega zakona o varstvu pri delu je delovna organizacija dolžna skrbeti za strokovno izobraževanje iz tvarine varstva pri delu, od časa do časa preverjati (letno enkrat) na primeren način, če delavci poznajo to tvarino, zlasti pa tisti, ki opravljajo delo neposredno v proizvodnji in vzdrževanju. Postopek in način, kako se delavci poučujejo in vzgajajo iz tvarine varstva pri delu oziroma kako preverjamo in razširjamo znanje iz te snovi, predpiše v smislu 60. člena temeljnega zakona o varstvu pri delu organizacija sama v svojem internem pravilniku o varstvu pri delu.

Po 81. členu temeljnega zakona o varstvu pri delu morajo vse osebe na delu, zlasti pa na vodilnih mestih, med zaposlitvijo nenehno IZPOLNJEVATI IN DOPOLNJEVATI SVOJE ZNANJE IZ TVARINE VARSTVA PRI DELU. To velja predvsem za osebe na vodilnih mestih, od direktorja do predelavca ali skupinovodje. Med izvršnimi kadri pa igrajo glavno vlogo, tako v proizvodnji kot glede varnosti — IZMENOVODJE, MOJSTRI, PREDDELAVCI ALI SKUPINOVODJE — predstojniki najmanjših skupin delavcev. Od njihovega dojemanja pomena in čuta odgovornosti v smislu varnosti pri delu je odvisen končni uspeh ali neuspeh preprečevanja nesreč. Prav zaradi tega mora tem predstojnikom vodstvo delovne organizacije omogočiti takšno izobrazbo iz tvarine varstva pri delu, da bodo zares USPOSOBLJENI POUČEVATI SVOJE DELAVCE O VARNEM NAČINU OPRAVLJANJA DELA IN VARNEM VEDENJU PRI DELU, da bodo upoštevali varnostne predpise in navodila.

Mojstri, predelavci ali skupinovodje imajo, kot nihče drug v podjetju, edinstven položaj, da so ves delovni čas skupaj s svojimi delavci, na katere imajo velik vpliv zaradi svoje avtoritete, ki izha-

ja iz njihovega poznavanja dela, skrbijo za varnost in razumevanje osebnih težav in stremljenj delavcev. Z vzgledom in poukom vzgajajo neopazno med delom svoje delavce na najučinkovitejši, individualni način, upošteva-

Ali si na naših tovarniških cestah varen?

joč značaj in sposobnost vsakega posameznika. Najodgovornejšo nalogo pa imajo pri vzgoji novincev.

Izmenovodje, mojstri, predelavci ali skupinovodje morajo predvsem podrobno poznati nevarnosti delovnega okolja, ki ogrožajo njihove delavce. Poznati morajo tudi ustrezne varnostne predpise in ukrepe, saj so odgovorni za njihovo izvajanje. Vedeti morajo, kako nastajajo nesreče in skušati odstraniti nevarnosti, preden povzročijo nesreče. Znati morajo objektivno raziskati vzroke nesreč in najti učinkovite ukrepe, da se ne bi podobne nesreče ponovile. Na osnovi rezultatov raziskave nesreč morajo pravilno izpolniti prijavo nesreč v knjigi nezgod.

Razumljivo pa je, da znanje izmenovodij, mojstrov, predelavcev ali skupinovodij ne sme biti omejeno samo na ozko področje dejavnosti, v kateri so zaposleni, temveč mora sistematično zajeti bistveno gradivo iz VARSTVA ZAKONODAJE IN VZGOJE, METODE PREPREČEVANJA NESREČ IN BOLENIJ V ZVEZI Z DELOM, NEVARNOSTI ELEKTRIČNEGA TOKA IN POŽARA TER GLAVNA NAČELA TEHNIČNEGA VARSTVA IN UREDITVE DELOVNEGA OKOLJA. -K

MLEKO IN MLEČNI IZDELKI

Mleko je živilo, ki se zelo hitro pokvari. Zaradi svoje biološke vrednosti pa je tudi idealno gojišče in okolje drobnih strupenih bitij, ki se hitro razmnožujejo in mleko pokvarijo tako, da ni več za prehrano ljudi. Nekaj bolj so odporni mlečni izdelki. Zdravo in brez napak je mleko neprosojne bele do rumenkaste barve in ima značilen vonj ter okus. Mleko pa, ki ima po okusu, videzu in vonju določene netipične znake, se ne sme upo-

rabljati za prehrano. Ene od teh so:

Če je mleko dalj časa izpostavljeno temperaturi nad 15°C, se skisa. Tako mleko spoznamo po tem, da je v posodi bela kepa, na dnu pa ostane večji del vode. Če to traja dalj časa, govorimo o **usirjenem** mleku. Če je mleko po okusu **grenko**, je znak, da je bilo govedo krmljeno z grenko krmilo — vzrok: stik mleka z zarjavlimi deli posod. Če pa zaznavamo, da je mleko z okusom **po repi**, je vzrok, da je bila živina krmljena s silirano krmilo. Okus **po kovini** pa nam da misliti, da je bilo mleko v stiku z železom in bakrom. **Lojasto** mleko pa nam pove, da je to mleko bilo dalj časa izpostavljeno soncu. Obstaja še cela vrsta napak mleka, kot npr.: žarko, žarko slano, sirasto, smrdljivo, sluzavo, barvasto mleko itd. Vseh teh vrst mleka ne smemo uživati, ker lahko povzročajo hude zastrupitve, v gotovih primerih pa so te lahko usodne.

Jogurt

Ker je jogurt zelo občutljiv na višjo temperaturo, se zahteva, da mora biti shranjen vedno v brezhibnem hladilniku, da je svež, kar spoznamo po tem, da mora biti na pokrovih iz aluminijastih folij vtisnjen dan proizvodnje, ki pa ne sme biti stari (Nadaljevanje na 8. strani)

Dopisujte
V
ALUMINIJ

Vsak proizvajalec bi moral poznati gospodarsko problematiko

Ludvik Munda

Naši upokojenci

Neopazno hitijo leta mimo nas; čas beži, ne da bi se tega prav zavedali. Šele ko slišimo, da odhaja v pokoj ta ali oni, ki je prišel v naš kolektiv v svojih najlepših letih, se pričemo zavedati, kako hitro pravzaprav mineva čas.

1. junija je bil upokojen Ludvik Munda, delavec iz gradbenega vzdrževanja. Ludvik Munda se je rodil 31. julija 1910 v Središču ob Dravi. Sin čevljarja je šel po očetovih stopinjah: po končani osnovni šoli se je tudi sam izučil čevljarškega poklica.

Vojna vihra tudi njemu ni prizanesla. Kot toliko zavednih domoljubov so tudi njega okupatorji zaprli v eno izmed svojih zloglasnih taborišč. Imel je srečo, da je prestal vse grozote in napore in živ dočakal konec vojne.

Po vojni se ni več oprijel čevljarstva obrti. Delal je v raznih podjetjih, leta 1953 pa je prišel v našo tovarno. Najprej je delal v glinici, kjer je bil posluževalec mešalnega bobna. To je delal vse do leta 1960, ko je bil premeščen v progovno skupino, kjer je delal do upokojitve.

Ko listamo po Ludvikovi personalni mapi, da bi našli kak zanimiv podatek o njem, se ne moremo načuditi, kako je skromna: njegova prošnja za zaposlitev, nekaj odločb o osebnem dohodku in odločba o upokojitvi. To je vse. Kljub petnajstim letom dela v tovarni. Nobenih kazni, nobene nepotrebne premeščanja iz obrata v obrat ni v njegovih dokumentih. Da, ko bi bili vsi takšni, kot je bil Ludvik: skromen, tih, pošten, delaven, tovariški... D.

V zadnjem času vse bolj opazujemo, da mnogi naši proizvajalci ne poznajo gospodarske problematike svojega kolektiva, kar pa je seveda najboljše bilo moč razbrati na zborih delovnih ljudi pred volitvami v samoupravne organe in pa tudi na nekaterih sindikalnih sestankih, ko so mnogi proizvajalci postavljali zahteve po višjih osebnih dohodkih, pri tem pa se niti z besedico niso dotaknili težkega položaja, v katerem je še vedno naša delovna skupnost. Nihče danes ne trdi, da so naši osebni dohodki na želeni višini, vendar pa je treba pri vsem tem upoštevati tudi vse drugo, kar je doslej vplivalo na to, da se osebni dohodki niso mogli povišati.

O tem, kako lahko pridemo do višjih osebnih dohodkov, smo že poročali in to prav gotovo ve vsak naš proizvajalec, zato je zares toliko bolj zanimivo dejstvo, da mnogi člani kolektiva na raznih sestankih postavljajo v ospredje to vprašanje brez kakršnekoli razprave o poteku proizvodnje in prodaji naših izdelkov.

Vse, kar smo do danes lahko zabeležili na naših množičnih sestankih, je to, da mnogi nočejo razumeti oziroma videti trenutnega položaja, v katerem je podjetje, kar potem povsem razumljivo vodi do tega, da se v kolektivu širijo razne govornice, ki mnogokrat bolj negativno kot pozitivno vplivajo na nadaljnji proizvodni proces v naših obratih.

Tu pa je seveda že nastalo vprašanje, ali naš proizvajalec resnično ne pozna gospodarske problematike svojega kolektiva ali pa noče slišati o težavah in problemih, ki danes niso le pri nas, ampak se še mnogo bolj kot pri nas pojavljajo tudi v drugih delovnih organizacijah širom po naši zemlji.

Brez dvoma ni prav, da moramo danes, po tolikih letih obratovanja naše tovarne, še vedno na razne načine preprečevati mnogo naših članov kolektiva o tem, kako je treba poslovati in gospodariti, da bi bili naši prejemki čimbolj realni po opravljenem delu in da bi tako tudi naši skladi bili na zadovoljivi višini.

Težak položaj podjetja, ki je nastal s kopičenjem zaloga aluminija, se je trenutno sicer nekoliko popravil, vendar pa to še

zdaleč ne pomeni, da je problemov konec in da smo že izplavali iz že znanih težav. Če danes, tukaj v teh nekaj vrsticah, govorimo o poznavanju gospodarske problematike svojega podjetja, si moramo tudi sočasno zastaviti vprašanje, koliko so za to storile sindikalne podružnice v delovnih enotah in sveti proizvajalcev, ki so tudi najbolj poklicani in odgovorni za to, če mnogim še vedno ni znana problematika gospodarjenja vsaj njihove delovne enote in šele nato tudi podjetja kot celote.

Tukaj je seveda takoj spet povezano tisto, o čemer smo že govorili v prejšnjih številkah našega glasila, to je temeljito poročanje našim proizvajalcem o vsem, kar se v kolektivu dogaja, bodisi na eni ali na drugi strani ceste. Prepričan sem, da prav tega največ manjka, saj mora vsak proizvajalec v vsaki delovni enoti dodobra poznati tudi problematiko sosednje delovne enote, kajti v nasprotnem primeru zares ni mogoče govoriti o tem, kako naši proizvajalci poznajo tekočo gospodarsko problematiko v svoji tovarni.

Vse težave, ki se pojavljajo na eni ali drugi strani, pa je vsekakor moč ublažiti, če že ne povsem odpraviti, saj na vsakem koraku vidimo še mnoge tako očitne pomanjkljivosti, da je že skoraj smešno vedno govoriti o eni in isti stvari.

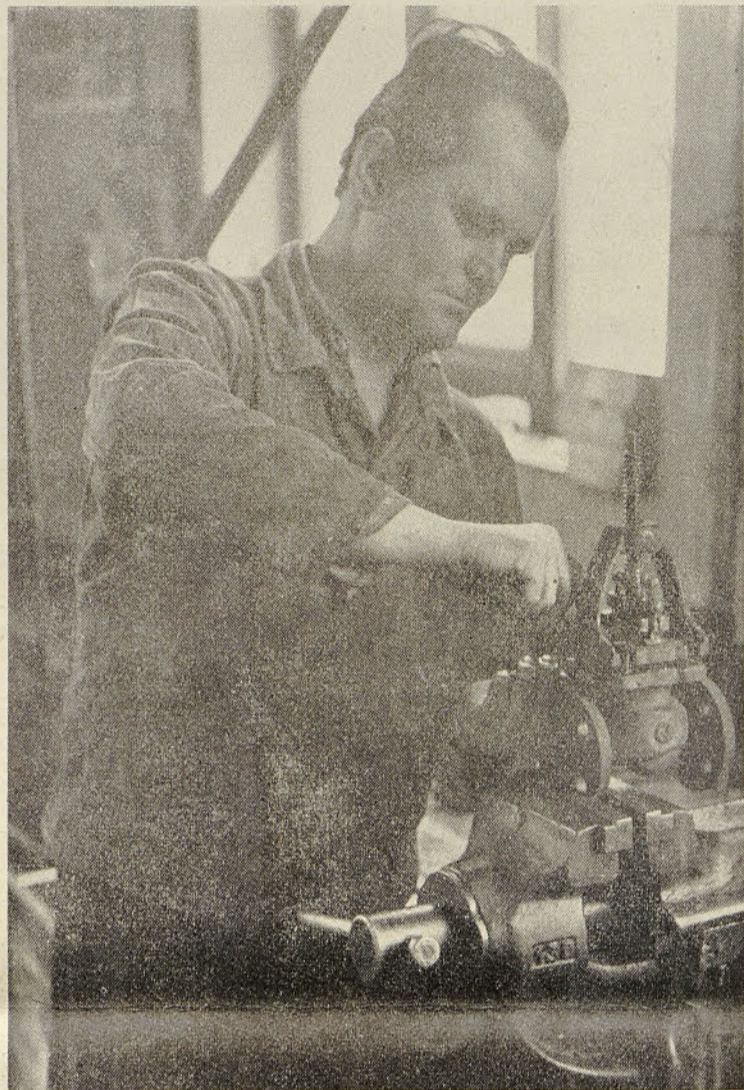
Če gremo po naših proizvodnih obratih, še vedno lahko povsod naletimo na tako izrazite očitne pomanjkljivosti, ki so mnogo bolj podobne zanemarjenosti kot pa pomanjkljivosti, ki bi pa lahko z nekaj več odgovornosti tam zaposlenih odpadle in tako seveda mnogo prispevale k pocenitvi lastnih stroškov proizvodnje, ki bi potem tudi bistveno vplivali na nadaljnji potek v rentabilnem gospodarjenju podjetja.

Zato je treba storiti vse, da se bo vsak naš delavec temeljito pogledal v dejansko stanje in docela tudi spoznal gospodarsko problematiko svojega podjetja, v katerem živi in dela.

To pa bo doseženo le tedaj, če se bodo angažirali na tem področju vsi naši samoupravni organi, predvsem v delovnih enotah, in z neumornim delom dosledno uveljavljali svojo aktivnost pri svojih volivcih. Če hočeš namreč poznati v celoti vsi

problematiko v kolektivu, se moraš angažirati aktivno na vseh področjih samoupravnega ali pa političnega delovanja in dosledno tudi vse prenašati na

še to: če govorimo o gospodarjenju podjetja, govorimo izključno o sebi, ki edini to podjetje tudi predstavljamo kot člani te delovne skupnosti.

Ivan Petrovič pri brušenju parnega ventila

člane kolektiva v proizvodnih obratih, ki nimajo v celoti podobne možnosti. Vedno moramo imeti pred očmi poleg svojih osebnih interesov tudi interese podjetja kot celote, kajti šele tako odkrito gledan položaj lahko pripelje do tistega, kar si vsak tudi najbolj želi. Osnovni pogoji za vse pa je, da takoj odpravimo vse tiste napake in slabosti, ki jih delamo že toliko časa, kajti vse, kar se še vedno pojavlja negativno v naših delovnih enotah, si moramo predvsem pripisati sebi, saj je končno rezultat gospodarjenja tako ali tako izključno v naših rokah in zato moramo tudi rešitev vsega iskati predvsem najprej pri sebi, kajti vedeti je treba tudi

Če bomo realno gledali na vse, kar se dogaja v kolektivu in okrog nas, smo lahko tudi trdno prepričani, da bomo uspeli v celoti v naših željah in hotenjih. Poznavanje gospodarske problematike svojega podjetja pa ni samo formalnost, ampak dolžnost proizvajalca, ki mu je kaj do tega, kako gospodariti in upravljati, ki mu je tudi dano v upravljanje vse, s čimer si ustvarja boljše življenjske pogoje. In če je od vsega tega odvisen končni uspeh naše delovne skupnosti, potem nimamo več v kaj dvomiti, ampak že slednjic odpraviti iz naše sredine vse tisto, kar je negativno in kar ne prispeva k boljšemu gospodarstvenemu položaju naše tovarne.

Kadar pozabimo natočiti bencin

Menda se je že vsakomur, ki vozi že dalj časa, pripetilo, da je toliko časa odlašal z obiskom bencinske črpalke, da je bilo prepozno. Pretakanje bencina iz enega vozila v drugo pa je precej neprijetno, četudi imamo cev. Zato so v Zahodni Nemčiji začeli izdelovati preproste cevi za pretakanje z vgrajeno ročno črpalke. Vse skupaj je iz prožne plastike, črpamo pa kar tako, da stiskamo razširjeni del cevi z roko. Kajpak črpalke ni namenjena velikim količinam in neprekinjeni rabi; ker pa stane s cevjo vred samo okrog 20 dinarjev, bo po njej posegel marsikdo.

ZAHVALA

Podpisana ANGELA JAMER, zaposlena kot delavka pri osrednjih službah na delovnem mestu IC, se želim iskreno zahvaliti članom komisije pri tovarniškem odboru sindikata ter obratnemu zdravniku tovarne, da so mi omogočili štiritedensko zdravljenje-okrevanje v Gozdu Martuljku, ki je mojemu slabemu zdravju zelo koristilo.

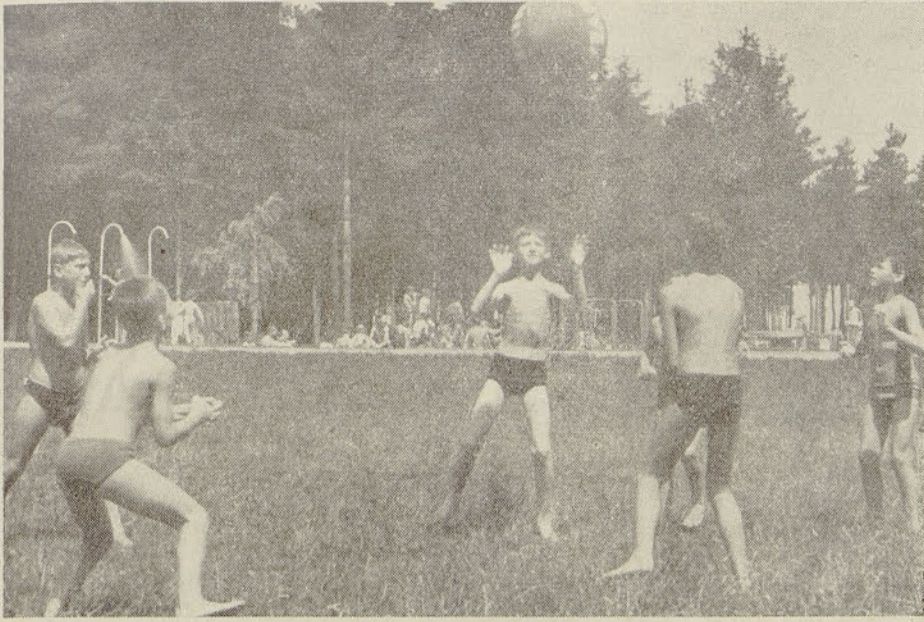
Za uspešno okrevanje na stroške podjetja, katerih izdatkov sama ne bi zmogla, se še enkrat iskreno zahvaljujem.

Angela Jamer

Mizar Stanko Vidovič

Priljubljena igra na letnem kopališču

Nastop otrok iz vrtca na proslavi 25. maja

Teden mladosti uspešno zaključen

70 novih članov ZMS v Kidričevem

Že nekaj let prireja tovarniški aktiv ZMS svečan sprejem za pionirje osnovne šole »Boris Kidrič« Kidričevo v mladinsko organizacijo. Vsako leto smo povežali to akcijo s krajšim ali daljšim izletom, kjer so se v prijetnem razpoloženju pionirji »prelevili« v mladince in si v družbi starejših prijateljev že začeli nabirati prve izkušnje.

Letošnje leto smo se na željo OK ZMS Ptuj pridružili skupnemu sprejemu v Ptuj, ki so se ga udeležile še osnovne šole iz Ptuja in Hajdine. V soboto dopoldne, 25. maja, se je zbralo v dvorani Narodnega doma okrog 420 pionirjev od skupno 900, ki so bili ta dan na sprejemih v raznih krajih ptujske občine.

Po krajšem programu v izvedbi učencev ptujskih osnovnih šol je spregovoril nekaj spodbudnih besed predsednik občinskega komiteja ZMS Ptuj in končal z besedami tovariša Tita mladim: »Učiti se in samo učiti se!« Potem so prejeli vsi mladinci članske izkaznice in lep rdeč nagelj, ki so ga z veseljem in ponosom vpeli v gumbnico, da bi ga dolgo ohranili in se ga vedno spominjali. Tudi brez simboličnega nageljna bo ta dan pomenil vsem več, kot samo prejem mladinskih izkaznic, saj so s tem sprejeli tudi statut Zveze mladine Slovenije, ki jih obvezuje spoštovati in izpolnjevati vsa njegova načela in vse naloge do družbe. Upamo in želimo, da jih bodo njihovi vzgojitelji v šoli in doma vzgajali v dobre člane naše družbe in aktivne člane Zveze mladine Slovenije.

Svečanosti v Narodnem domu je sledil skupni ogled ptujskega gradu. Po krajšem postanku in majhnem okrepčilu smo se nato z učenci sedmih razredov osnovne šole »Boris Kidrič« Kidričevo, sedaj že mladinci, vrnili proti domu. V vedrem razpoloženju smo že kovali prve načrte za mladinske akcije, ki si jih trenutno najbolj želimo.

S sprejemom zvezne štafete mladosti se je začel v nedeljo, 19. maja, v Kidričevem teden mladosti. Dejansko so se otroci osnovne šole priključili manifestacijam jugoslovanske mladine že v soboto, ko so ponesli občinsko štafetno palico do Ptuja, kjer se je le-ta pridružila zvezni. Odkar je tovariš Tito leta 1957 izrazil željo, da postane njegov rojstni dan tudi dan vseh mladih — dan mladosti — so se manifestacije jugoslovanske mladine tako razširile, da praznujemo danes mesec maj kot mesec mladosti.

ji moškega pevskega zbora, ki dosega zadovoljivo umetniško raven in je s svojim prostovoljnim sodelovanjem obogatil kulturni del programa. Z omenjenima skupinama je DPD Svoboda pokazalo le najlepše sadove svojega dela in mu želimo še veliko uspeha pri vključevanju mladih, saj je to edini vir uspeha.

Velik del proslave sta izpolnila nastopa otrok otroškega vrtca in učencev osnovne šole, ki so z množičnim nastopom razveselili svoje starše in vzgojitelje ter dali upanje na še

Folklorna skupina na proslavi dneva mladosti

Mladi iz Kidričevega so se vključili v praznovanje na vseh področjih prek raznih društev in organizacij v šoli, v tovarni in na terenu. Glavna pobudnika in organizatorja akcij sta bila TVD Partizan Kidričevo in aktiv ZMS v TGA.

Zvrstila se je vrsta športnih tekmovanj, kjer so poželi največ uspeha učenci osnovne šole. Tovarniški aktiv je priredil v nedeljo, 19. maja, mladinski ples in je praznovanje tudi zaključil s plesom v soboto, 25. maja.

»Beseda, pesem, delo mladih« se je glasilo geslo slavnostne akademije, ki jo je pripravila mladina Kidričevega v organizaciji in pod pokroviteljstvom tovarniškega aktiva ZMS. V veliko zadovoljstvo organizatorja so se vsa društva odzvala pozivu k sodelovanju in pripravila lep nastop svojih članov. V pristrčnem spominu so nam ostali mladi plesalci folklorne skupine, ki v svojem programu združujejo mladostni polet s kvalitetnim izvajanjem, predvsem narodnih plesov. Pozorna tišina je spremljala pesmi v interpretaci-

večje dosežke. Pristrčne »čebeličce« in »medvedki« so zaslužno poželi vse simpatije obiskovalcev.

Drugi del programa so izvajali mladi telovadci TVD Partizan Kidričevo, ki vključuje v svojih vrstah največ mladih iz Kidričevega in okolice. Z načrtnim delom je doseglo to društvo že vrsto vidnih uspehov, predvsem v atletiki in gimnastiki. Imeli smo priložnost videti del vadbenih ur, od najmlajših pionirjev do starejših mladincev in članic. S pripravljenimi obveznimi in poljubnimi vajami so nastopajoči prikazali še del svojega tekmovalnega programa in dokazali, da zaslužno segajo po republiških in celo državnih naslovih prvakov v posameznih tekmovalnih razredih. Za vse uspehe imajo nemalo zaslug prizadevni vodniki na čelu s trenerjem in tehničnim vodjem Andrejem Goršetom. Kolikor bo omenjeno društvo deležno še večje materialne podpore družbe, bo v svoje vrste sprejelo lahko še veliko števil mladih ljudi, razširilo dejavnost še na

sedaj nerazvite športne panoge in vrhunski dosežki njihovih tekmovalcev ne bodo izostali.

Tretji del programa, to je neuradni del, je bil namenjen vsem, ki cenijo plesno zabavo ob moderni glasbi. Prav nestrpno so pričakovali prve takte naši najmlajši mladinci in mladinke, ki so ta dan dopoldne na svečanem sprejemu postali člani ZMS in jim je bil to prvi uradni mladinski ples, kar je predstavljalo vsem prav posebno doživetje.

Ob prijetnih zvokih ansambla in vedrem razpoloženju mladih iz Kidričevega in Ptuja je aktiv ZMS iz TGA uspešno zaključil še zadnjo akcijo v okviru praznovanja dneva mladosti. Omembe vredno je dejstvo, da je bila zaključna prireditev v soboto zvečer v Kidričevem tudi osrednja proslava dneva mladosti v

ptujski občini. S tem je mladina Kidričevega ponovno dokazala, da je sposobna za velike in množične akcije, in da potrebuje le nekaj dobrih organizatorjev v svojih vrstah ter močnejšo podporo družbe. Zal je tudi velik del mladinskih akcij povezan z neizogibnimi finančnimi izdatki in bi morebitna poprestritev programa proslave le-te še močno povečala. S tem organizator opravičuje delno skromen potek pripravljenih akcij in včasih tehnično pomanjkljivo izvedbo le-teh.

Sočasno izreka organizator, to je tovarniški aktiv ZMS, zahvalo vsem nastopajočim posameznikom in društvom, ki so jim omogočila nastope.

Enako pohvalo je prejela mladina Kidričevega od občinskega komiteja ZMS Ptuj in pripravljani smo, da ni zadnja.

Zvezna štafeta mladosti je obiskala Kidričevo

»Danes, ko se pridružujemo mladi in drugi občani Kidričevega največji manifestaciji jugoslovanske mladine, to je zaključni fazi praznovanja dneva mladosti in tvojega 76. rojstnega dne, se pridružujemo milijonom, ki si jim vzgled kot neizprosni borec za ideje socializma in miru v svetu, naš idejni vodja in tvorec samoupravne socialistične skupnosti jugoslovanskih narodov.«

To so uvodne besede pozdravnega pisma tovarišu Titu, ki ga je prebrala mladinka Vera Šerc ob sprejemu zvezne štafete mladosti v nedeljo, 19. maja 1968. Zal je deževno vreme okrnilo svečanost, ki je tako minila le ob spremljavi godbe na pihala in ob skromni udeležbi občanov Kidričevega. Neverjetna se sliši ugotovitev, da se mladina Kidričevega sploh ni udeležila te akcije. Izvzeti so le mladi člani TVD Partizan Kidričevo, ki so v velikem številu spremljali nosilca štafetne palice Janeza Meznariča.

Zvezna štafeta mladosti je letos začela svojo legendarno pot na trenutno največjem evropskem gradbišču, to je na gradbišču hidroenergetskega in plovne sistema Đerdap. Na dolgi poti je štafetna palica obšla vse naše republike in jo je 25. maja izročil tovarišu Titu 22-letni istrski delavec.

Mladina ptujske občine je sprejela štafetno palico od mariborskih vrstnikov ter jo po kratkem postanku v Ptuj in v Kidričevem predala v roke mladim iz Slovenske Bistrice. Pot štafete skozi Kidričevo ni naključna, ampak se je za njen postanek pri nas zavzel aktiv ZMS iz tovarne, ki je nato organiziral tudi svečani sprejem.

Lepo so izzvenele besede:

»Tvoj rojstni dan je postal dan mladih generacij naše domovine, mesec maj pa mesec mladosti. Danes je to najbolj množični in popolni prikaz rezultatov dela in

prizadevanj mladih ljudi na vseh področjih!«

To je dejstvo, ki bi naj veljalo za vso našo mladino in ne le za del mladih, ki so neposredno angažirani v društvi in organizacijah. Vedno ne moremo biti zadovoljni z njihovimi življenjskimi uspehi, kot npr. v šoli ali na delovnem mestu. Vse preveč so mladi prepuščeni samim sebi in če ne najdejo v svojem krogu sposobnih voditeljev, se predajajo apatiji in anarhiji. Ostali starejši občani so pa zopet preveč pripravljani kritizirati takšno stanje v vrstah mladih, namesto da bi v interesu celotne družbe pomagali organizirati in voditi mlade generacije, ki jim nalagamo tolikšne naloge v bodočnosti in že sedaj zahtevamo vso zavzetost pri reševanju družbenih problemov.

Resnične so tudi sklepne besede pozdravnega pisma, kjer mladi ponovno izražajo predanost načelu bratstva jugoslovanskih narodov, pravičnemu demokratičnemu samoupravnemu sistemu in socialističnim družbenim odnosom. »Prizadeto spremljamo dogajanja v svetu in obsojamo politiko sile!« pravi pismo.

Nekaj tisoč takšnih in podobnih pozdravnih pisem je bilo predanih štafeti mladosti in vsa so se končala z najlepšimi željami tovarišu Titu za njegov praznik in s tradicionalnim vzklikom:

ŽIVEL NAŠ MARŠAL TITO!

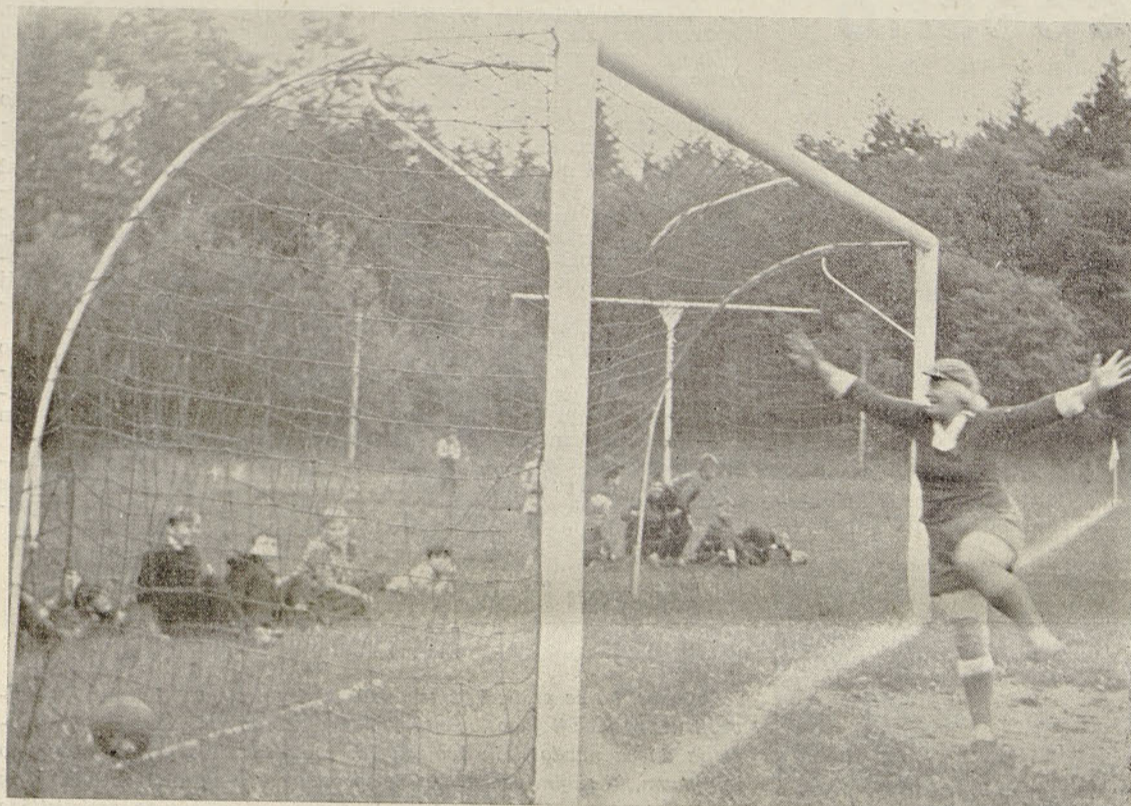

Humor!

(TUDI MI SMO ZA ŠPORT)

Tradicionalno srečanje v nogometu »suhi in debeli«

Premagan vratar »debelih«

Parada godb Kidričevo, Ruše, Impol in Ravne na Koroškem ob 20-letnici ustanovitve naše godbe

ka, za katerega imamo ogromno skrb tako, da ta ne bi bil preobremenjen. Delovnega človeka lahko razbremenimo preizek osebnih dohodkov, razne občinske takse, referendumski ter razni skoki cen, ki jih spretno organizira trgovska mreža, ki ima ogromne uspehe, gledano iz športnega aspekta. V primeru, ko moramo globoko seogniti v žep, je to že rekreacija ali šport, ki ga gojimo podzavestno. Rekreacija je vsaka dejavnost, ki jo gojimo mimo službe; rekreacijo v službi (za nekatere) imenujemo položaj. Naš sindikat in nekateri organi samoupravljavanja imajo veliko razumevanje za rekreacijo, posebno, če je v stilu žlahtnega športa... in naj bo sram vsakega, ki ne bi bil za rekreacijo pripravljen žrtvovati milijone — seveda ni zaželeno, da

obratna rekreacijska športna tekmovalna samofinansirajo.

Naj bo vsem nergačem žlahten primer nogometne tekme, ki je bila že šesta med suhimi in debelimi, ki je bila samofinansirana (s prostovoljnimi prispevki). Zanimanje za to tekmo je bilo zelo veliko, kajti učinek reklame, ki so jo izbrali, je privabil na igrišče nad 600 gledalcev. Na nogometnem igrišču Aluminija se je množica gledalcev zelo čudno obnašala (vprašanje je, odkod ta navada). Namesto, da bi igralce bodrila, je čez igrišče odmeval glaseha, ha, ha, ki je motil vzdušje na terenu — znanstveno je dokazano, da je smeh nalezljiv in tako so se ga nalezili suhi in debeli, kar je zelo neugodno vplivalo na rezultat derbija 7:5 za suhe.

Šesto tradicionalno srečanje je kljub temu registrirano negativno za eno in drugo stran. Vse dosežane tekme so bile zelo naporene za debele kot suhe in možni sta že komaj čakali, da bi sodnik tekmo zaključil.

Na sestanku po tekmi so športniki bili zelo zadovoljni, kajti prostovoljni prispevki so bili zelo izdatni in pri zeleni mizi se je izkazalo, da je zadnja točka dnevnega reda »tekoče zadeve« igralce do konca izčrpala. Kljub temu, da so se igralci v pozni uri poslavljali, so si zadali obljubo, da ne odnehajo s svojo rekreacijsko dejavnostjo. (ERC)

PRENOSI - PRENOSI - PRENOSI - PRENOSI - PRENOSI - PRENOSI - PRENOSI

(Nadaljevanje s 3. strani)
nogomet in zmanjševati vlogo sindikata, bi začel takole (tisti, ki se borijo proti nogometu v Kidričevem, naj mi oprostijo, ker se poslužujem njihovih rahlo umazanih, toda preizkušenih metod!):

»Ljudje, mar pri nas sploh še potrebujemo sindikat? Osnovna naloga sindikata je vendar ta, da se bori za pravice delavcev in jih štiti pred izkoriščevalci. Saj v socializmu vendar ni izkoriščevalcev! Kaj ni to, da imamo kljub temu dejstvu še sindikat, protislovje, ki se ne ujema z našo teorijo o socialistični družbi! Torej ljudje, saj sindikat sploh ni več potreben naši demokratični družbi! Kaj sploh imamo od njega? Plačujemo visoko članarino in zdaj naj damo sindikatu še dotacijo, ki bi jo nujno potreboval naš nogometni klub. Kaj pravite, da v Kidričevem ne potrebujemo nogometišev, ki igrajo samo za denar? Poslušajte, vi anti nogometiši, kakšna pa je po vašem razlika med plačanimi nogometiši in godbo, ki jo plačuje sindikat? Edino ta, da naše nogometiši in z njimi Kidričevo pozna cela Jugoslavija, sindikalno »pleh muziko« pa le Kidričevo! Sicer pa, kaj bi s tem, pogledjmo si raje pomembnost našega nogometa in sindikata v evropskem in svetovnem merilu. Vprašam vas, kdaj so kakšnega našega sindikalnega

funkcionarja z zadržanim dihom opazovali milijoni televizijskih gledalcev po vsem svetu, kot so nedavno našo nogometno zvezdo Dragana Dajića v Rimu?!«

Potem bi se seveda na široko razkrokodakal o nedavnem uspehu naših nogometišev v tekmovalstvu za pokal narodov. Tega, da imajo precej zaslug za ta naš uspeh pravzaprav Albanci, ki so iz nadaljnega tekmovalstva izločili Nemce, seveda ne bi omenil, saj nisem nor. Govoril bi še o poslovanju sindikata, trošenju denarja za nepotrebne stvari, raznesel bi po kolektivu izmišljeno vest, da je sindikat poslal na okrevanje nekaj tovarišev, ki imajo svojo hišo, avto, visoke osebne dohodke itn. itn... Skratka, govoril bi tako, da bi čimbolj očrnil sindikat, medtem ko bi nogomet in nogometiši prikazal v najlepši luči. Odkrito povedano: poslužil bi se metod, ki so jih v lanski in letošnji razpravi o dotacijah uporabljali nekateri »tovariši«, ko so hoteli dokazati, kako nujno potrebuje naš človek nekatere organizacije in društva in kako škodljiva in nepotrebna so nekatera druga društva.

Kdor vsaj malo misli s svojo glavo, lahko vidi, kako škodljive in brezplodne za ves kolektiv so take agitacije, kjer poveljujemo vrednost enega in zmanjšujemo pomembnost drugega društva!

Za sklep o potrebnem in nepotrebnem pa tole: Ljudje bomo živeli naprej, če danes uknemo in razpustimo vsa društva in organizacije, ki jim naša tovarna daje dotacijo! Toda tega ne bomo storili, ker se zavedamo, da bi s tem storili v našem razvoju velik korak nazaj. Naše življenje bi izgubilo del svojega smisla in mika. Vemo pa tudi, da se stopnja razvoja in pomembnosti kakega naroda danes v svetu meri po tem, kakšno družbenopolitično ureditev ima ta narod, na kakšni ravni je njegova industrija, koliko ima šol, knjižnic, gledališč, pismenih in nepismenih in ne nazadnje, kaj pomeni ta narod na športnem polju.

Filip Dolinar

(Nadaljevanje s 5. strani)
rejši od 24 ur! Dalje, imeti mora značilen in prijeten kiselkast okus. Ne sme biti redek, ampak gosto tekoč ali hladetinaste sestave brez votlin na prerezu. Prav tako pa ne sme vsebovati znatnejše količine izločene sirotke.

Kisla smetana

Uporablja se lahko samo sveža (na pokrovcikih iz aluminijastih folij mora biti vtisnjen dan proizvodnje, ki pa ne sme biti

starejši od 24 ur!). Ker je tudi zelo občutljiva, jo moramo vedno hraniti v brezhibnem hladilniku. Imeti mora belo ali rumenkasto belo barvo. Vonj mora imeti kot kislo mleko, okus pa mora biti rahlo kisel. Vedno mora biti enakomerno goste sestave, brez kepic in kosmičev, da ni skisana, žarka ali grenka.

Sir

V naših tovarniških bifejih zasledimo skoraj redno trapist in topljeni sir, npr. sir ZDENKA. Poglejmo sedaj, katerim pogojem morata omenjena mlečna izdelka ustrezati.

Trapist. — Če je skorja sira obarvana, ne sme ta barva prehajati s skorje na testo sira. Samo testo mora biti bele do svetlo rumene barve z drobnimi luknjicami. Prav tako skorja sira ne sme imeti plesni.

Topljeni sir. — Tovrstni izdelek mora biti enakomerno rumeno bele barve oziroma barve, ki je značilna za dodano živilo, da ima vonj in okus, ki sta značilna za vrsto sira, iz katerega je narejen npr. ementaler, trapist idr. Topljeni sir pa, ki je za mazanje, mora biti enakomerno goste pastozne sestave in brez kepic. Tisti pa, ki je za rezanje, ne sme imeti kepic in luknjic, pač pa sme imeti v manjši meri zračne mehurčke.

ZAHVALA

Od začetka pogona naše tovarne glinice in aluminija do letošnjega leta sem opravljaj naporeno delo v štirih izmenah.

Sedaj sem v zasluženem poklju in se ob prijetnem spominu na rast in razvoj tovarne zahvaljujem za izkazano pozornost vodilnemu osebju DE glinice, vsem sodelavcem in sindikatu TGA Kidričevo.

Tudi vnaprej želim tovarni obilo delovnih uspehov.

Anton Serdinšek

Pred dvema mesecema se je v obratu livarne — v pomožni delavnici ključavničarjev — našla moška ročna ura znamke HELVETIA s tovarniško številko 3387.

Lastnik lahko ročno uro prevzame v obratu livarne.